

Sygn. akt I. C. 2825/14 upr.

UZASADNIENIE

Powód P. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą: (...) P. B. z siedzibą w B. wystąpił w dniu 3 listopada 2014 r. przeciwko J. M. z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagając się zapłaty kwoty 1.040,21 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż w dniu 3 września 2011 r. (...) S.A. zawarła z pozwanym umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Na mocy tejże umowy pozwany zobowiązał się do zwrotu łącznej kwoty 905,04 zł w 18 tygodniowych ratach począwszy od dnia 14 września 2011 r. Pożyczka nie została spłacona w całości przez pozwanego. W dniu 21 marca 2014r. (...) S.A. zawarła z powodem Umowę sprzedaży wierzytelności, na mocy której powód nabył od (...) S.A. wierzytelność przysługującą od pozwanego z tytułu niespłaconej pożyczki udzielonej. O dokonanej cesji wierzytelności pozwany został powiadomiony pismem z dnia 27 marca 2014 r. Jednocześnie pozwany został wezwany przez powoda do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Pozwany spłacił jedynie część należności tj. kwotę 153,00 zł. Na sumę dochodzoną pozwem składają się: kwota 752,04 zł tytułem niespłaconej pożyczki oraz kwota 288,17 zł tytułem skapitalizowanych odsetek naliczonych do dnia 3 listopada 2014 r.

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r. wydanym w sprawie sygn. akt VI Nc-e 1593574/14 Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie, uznając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty, przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Suwałkach.

Pozwany J. M. nie przeczył twierdzeniom pozwu. Podał, iż wyprowadził się spod adresu pod który powód kierował korespondencję, w związku z czym nie wiedział o umowie przelewu wierzytelności. W. na okoliczności związane z trudną sytuacją bytową, podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 9 września 2015 roku (...) SA w B., prowadząca działalność w zakresie udzielania pożyczek osobom fizycznym, udzieliła J. M. pożyczki w wysokości 600 złotych. Zawarcie umowy nastąpiło w miejscu zamieszkania J. M..(dowód: umowa pożyczki k. 14 – 14v)

W umowie tej określono opłatę przygotowawczą wysokości 30 złotych, oprocentowanie pożyczki w wysokości 20 % w stosunku rocznym, zaś łączny koszt obsługi pożyczki w domu (w miejscu zamieszkania pozwanego) określono na kwotę 251,83 złotych; pozwany zobowiązał się spłacać pożyczkę w 18 tygodniowych ratach, począwszy od dnia 6 września 2011 roku, przy czym wysokość każdej z rat określono na kwotę 50,48 zł. W umowie wskazano, iż na całkowity koszt pożyczki składa się oprocentowanie oraz opłata przygotowawcza. (pkt 20 umowy) przy czym oprocentowanie nie może być większe niż określone przepisami o odsetkach maksymalnych (pkt 18 umowy);

Regulamin pożyczek gotówkowych (k. 15) określił, że **opłata za obsługę pożyczki w domu** jest wynagrodzeniem pobieranym przez pożyczkodawcę od pożyczkobiorcy w wypadku wybrania przez klienta opcji obsługi pożyczki w domu i jej wykonania, zaś **dotatkową opłatę przygotowawczą**, jako opłatę pokrywającą koszty związane z uruchomieniem usługi obsługi pożyczki oraz dostarczeniem gotówki do domu pożyczkobiorcy.

Ani w umowie pożyczki ani w regulaminie nie zawarto definicji pojęcia opłaty przygotowawczej;

Z historii spłat pożyczki (dowód: historia spłat k. 16 - 19) wynika, że J. M. uiszczył na rzecz (...) SA w B. kwotę 153,00 zł. Kwota ta została zaliczona na poczet najdalej wymagających rat.

W dniu 21 marca 2014 roku (...) SA w B. i P. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w B. zawarli umowę przelewu wierzytelności przysługującej cedentowi w stosunku do J. M. wynikającej z umowy pożyczki z dnia 9 września 2011 roku . W § 1 umowy cesji określono, iż wierzytelność z tytułu niespłaconych rat pożyczki, na dzień podpisania umowy wynosi 752,04 złotych (umowa cesji k. 24 - 25).

(...) SA w B. pismem z dnia 27 marca 2014 roku zawiadomiła J. M. o zawarciu umowy przelewu wierzytelności w wysokości 752,04 złotych (pismo k. 26). Brak jest potwierdzenia nadania tegoż pisma J. M..

W dniu 3 listopada 2014 roku (...) SA w B. sporządziła wyliczenie wartości zobowiązania J. M. wynikające z umowy pożyczki. Jako początkową kwotę zobowiązania wskazano kwotę 905,04 złotych, zaległe raty 752,04 zł, wysokość odsetek: 288,17 zł.(dowód: wyliczenie wartości zobowiązania dłużnika k. 20);

W dniu 29 maja 2014 roku powód wystosował do pozwanego J. M. wezwanie do zapłaty kwoty 997,88 złotych (dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 21 -24).

Wezwanie do zapłaty okazało się bezskuteczne.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę faktyczną pozwu w sprawie niniejszej stanowiła umowa pożyczki zawarta przez cedenta i pozwanego.

W okolicznościach niniejszej sprawy zawarcie umowy przez strony uznać należało za bezsporne. Potwierdza to umowa pożyczki załączona do pozwu, której zawarcia pozwany nie kwestionował.

Wątpliwości Sądu wzbudziły już jednak zapisy tejże umowy. Wątpliwości te dotyczyły przy tym zgodności tychże zapisów z przepisami ustawy, a w konsekwencji zakresu odpowiedzialności pozwanego wobec powoda.

Podkreślić w tym miejscu należy uwagę, że pożyczka stanowi umowę stypizowaną w kodeksie cywilnym. Jej istotę stanowi przeniesienie przez pożyczkodawcę na pożyczkobiorcę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, za jednoczesnym zobowiązaniem się pożyczkobiorcy do zwrotu pożyczkodawcy tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720§1 kc).

W ocenie Sądu umowę pożyczki zawarta przez strony postępowania uznać należało za ważną w odniesieniu do kwoty pożyczonego kapitału, wraz z odsetkami umownymi z tytułu opóźnienia, których wysokość wynika jednoznacznie z pkt D umowy załączonej do pozwu i których wysokość pozostaje jednocześnie w zgodzie z art. 359§2 kc.

W zaistniałym stanie rzeczy rozważyć jeszcze pozostało zasadność żądania pozwu w zakresie pozostałych jego składowych tj. opłaty przygotowawczej oraz opłaty za obsługę pożyczki w domu pożyczkobiorcy. Uprawnienie do badania zasadności żądań pozwu w tym zakresie (a jednocześnie uprawnienie do badania ważności postanowień umownych pożyczki) daje Sądowi art. 58 § kc. Należy mieć bowiem na względzie, iż celem art. 58 KC jest zapobieganie powstawaniu stosunków prawnych o treści niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Bezwzględna nieważność charakteryzuje szereg cech: czynność prawna bezwzględnie nieważna od początku (ab initio) i z mocy prawa - bez konieczności powoływania się na ten fakt (ex lege) nie wywołuje skutków prawnych, sąd uwzględnia bezwzględną nieważność z urzędu, a orzeczenie ma charakter **deklaratywny**. Adresatem norm prawnych przewidujących bezwzględną nieważność czynności prawnej są w pierwszym rzędzie organy stosujące prawo (sądy oraz organy władzy publicznej), dlatego sąd obowiązany jest wziąć pod uwagę bezwzględną nieważność czynności prawnej **z urzędu** (ten trafny pogląd zdecydowanie przeważa w piśmiennictwie i orzecznictwie - zob. S. G., Prawo cywilne. Zarys części ogólne, W. 1985, s. 278; K. G., Konwersja, Artykuł 58 KC stanowi, że nieważne bezwzględnie są nie tylko czynności prawne sprzeczne z ustawą, ale także mające na celu obejście ustawy (czynności in fraudem legis).

Celem czynności prawnej jest wykreowanie, zmiana lub zakończenie stosunku prawnego - czyli stworzenie nowych albo zmiana praw i obowiązków dla podmiotów prawa cywilnego. Pod pojęciem **celu czynności prawnej** rozumieć należy stan prawny, jaki powstanie po dokonaniu czynności, czyli prawa i obowiązki dla podmiotów prawa cywilnego, jakie wykreować ma czynność prawna (tzw. dalszy skutek czynności).

Prowizja (opłata przygotowawcza) jest specyficznym rodzajem wynagrodzenia, gdyż jest ona pobierana za pośrednictwo w zawieraniu umów. Nie ma przepisów, które zakazywałyby pobierania prowizji przy umowach

pożyczki, co więcej - art. 5 pkt 6a ustawy o kredycie konsumenckim jednoznacznie **dopuszcza możliwość pobierania prowizji i wszelkiego rodzaju opłat**. Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 10 ustawy, kredytodawca powinien jednak o wszelkich informacjach związanych z tymi kosztami **poinformować kredytobiorcę**. Art. 50 ustawy wspomina o prowizji w przypadku spłaty kredytu przed terminem. Zgodnie z nim, kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. Należy więc zauważyć, iż umowa konsumencka jest obwarowana warunkami do zastrzeżenia tego rodzaju prowizji, które pożyczkodawca musi spełnić. Należy przy tym pamiętać, iż wysokość prowizji nie może przekraczać 1% spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok, a jeżeli nie przekracza jednego roku to wysokość prowizji nie może przekraczać 0,5%. Poza tym, nie może być ona wyższa niż wysokość odsetek, które konsument byłby zobowiązany zapłacić w okresie między spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą (art. 50 ust. 2 – 4 ustawy o kredycie konsumenckim). **Tymczasem z treści umowy pożyczki wynika, iż opłata przygotowawcza łącznie z opłatą za obsługę pożyczki w domu stanowi aż 46,97 % kwoty pożyczonego kapitału (600 zł / 281,83 zł) ;**

Dodatkowo wskazać należy, iż w umowie pożyczki i w regulaminie nie można doszukać się sposobu wyliczania tychże opłat. Taki sposób naliczania należności dla pożyczkodawcy bardzo przypomina sposób naliczania odsetek, których wysokość jest uzależniona od czasu trwania umowy oraz wartości pożyczanego kapitału. Wysokość prowizji uzależniona od wysokości pożyczanego kapitału oraz okresu, na jaki jest pożyczany, stanowi w ocenie Sądu próbę obejścia przepisów kodeksu cywilnego ograniczających naliczanie odsetek w stosunkach umownych na poziomie czterokrotności stopy lombardowej ogłaszanej przez NBP w skali roku. Należy dodatkowo podkreślić, iż **wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez kredytodawców powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. Nie powinny być zatem formułowane w sposób ryczałtowy, bez odzwierciedlenia w kosztach ponoszonych przez pożyczkodawcę**. Jako że w umowie pożyczki załączonej do pozwu nie wskazano sposobu kalkulowania wynagrodzenia (prowizji) należnego powodowi - żądanie pozwu w omawianym zakresie uznał Sąd za budzące wątpliwości i nieudowodnione.

Ważność umowy cesji wierzytelności przywoływanej przez powoda w uzasadnieniu pozwu wątpliwości Sądu nie wzbudzała. Umowa ta została zawarta bowiem w przepisanej prawem formie a jej treść odzwierciedla wszystkie wymagane prawem elementy istotne. Umowa ta obejmowała jedynie wierzytelność przysługującą (...) SA w B. w stosunku do pozwanego.

Zatem: do wyliczenia rzeczywistego zadłużenia pozwanego względem powoda należało przyjąć kwotę 600,00 złotych wraz z odsetkami (wskazana jako poz. E oprocentowanie 23,21 zł). Skoro zatem pozwany zobowiązał się do zapłaty ratalnej, w 18 tygodniowych ratach, to wysokość każdej z nich wynosi 34,63 zł (623,21 zł/18).

J. M. jeszcze na rzecz poprzednika prawnego powoda zapłacił kwotę 153,00 zł. Wpłaty te zostały zaliczone na poczet rat najdalej wymagalnych, a zatem pokryły cztery pierwsze raty, oraz piątą do wysokości 14,48 zł. Łączna kwota zaległości J. M. względem powoda wyniosła zatem 13 rat po 34,63 zł oraz niepełna piąta rata 20,15 zł (łącznie 470,21 zł).

Ustalając powyższe w dalszej kolejności należało rozstrzygnąć podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Uznanie powyższego zarzutu za uzasadniony skutkować musiałoby bowiem oddaleniem powództwa (art. 117§2 kc).

Stosownie do treści art. 118 kc termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata.

Uwzględniając treść powyższego przepisu stwierdzić należy, iż faktycznie część dochodzonej w niniejszym postępowaniu należności uległa przedawnieniu. Stwierdzenie to należy odnieść do piątej (nieuiszczonej części 20,15

zł) szóstej, siódmej oraz ósmej raty. Zważyć bowiem należy, iż pozew złożono do Sądu dnia 3 listopada 2014r., a więc uwzględniając trzyletni okres przedawnienia, przedawnieniu uległy raty które stały się wymagalne przed dniem 3 listopada 2011r. Zgodnie z treścią umowy tygodniowy termin płatności pierwszej raty liczony jest od dnia 06 września 2011 r., a zatem terminy wymagalności rat wypadały:

1. pierwszej 14 września 2011 r.
2. drugiej 21 września 2011 r.
3. trzeciej 28 września 2011 r.
4. czwartej 5 października 2011 r.
5. piątej 12 października 2011 r.
6. szóstej 19 października 2011 r.
7. siódmej 26 października 2011 r.
8. ósmej 2 listopada 2011 r.
9. dziewiątej 09 listopada 2011 r.
10. dziesiątej 16 listopada 2011 r.
11. jedenastej 23 listopada 2011 r.
12. dwunastej 30 listopada 2011 r.
13. trzynastej 07 grudnia 2011 r.
14. czternastej 14 grudnia 2011 r.
15. piętnastej 21 grudnia 2011 r.
16. szesnastej 28 grudnia 2011 r.
17. siedemnastej 4 stycznia 2012 r.
18. osiemnastej 11 stycznia 2012 r.

Reasumując na dzień wniesienia powództwa tj. na dzień 3 listopada 2013 roku: raty od pierwszej do piątej (częściowo) zostały przez pozwanego zapłacone, pozostała część piątej raty oraz do ósmej - uległy przedawnieniu, zaś raty od dziewiątej do osiemnastej nie uległy przedawnieniu. Zaległość zatem pozwanego względem cedenta wyniosła **zatem 346,30 złotych**, uwzględniając odsetki maksymalne naliczone od dnia 9 listopada 2011 roku do dnia zapłaty. W pozostałym natomiast zakresie roszczenie, z przyczyn o których mowa powyższej, podlegało oddaleniu. Stąd też orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł z mocy art. 100 kpc oraz § 6 pkt 2 w zw. z § 2 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.). Na poniesioną przez powoda sumę kosztów procesu złożyła się opłata od pozwu w kwocie 30 zł, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 180 zł tytułem wynagrodzenia fachowego pełnomocnika. Uznając iż powód wygrał proces w 33,27 %, pozwany winien mu zwrócić kwotę 75,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, o czym orzeczono jak w pkt III wyroku.